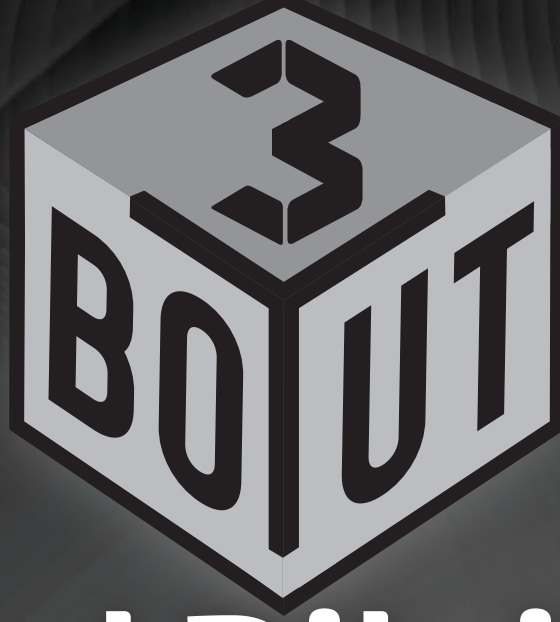

BİLGİ • BECERİ • YETERLİLİK

Sosyal Bilgiler 5

20föy

BE CERİ
TEM ELLİ
YENİ NESİL
SORULARLA

Birey ve Toplum

Sosyal Bilgiler Dersinden Öğrendiklerimiz / Olaylar ve Sonuçları

föy 1

Sosyal Bilgiler Dersinden Öğrendiklerimiz

Sosyal bilgiler dersi;

- Karşılaştığımız sorunlara farklı bakış açıları ve çözüm yolları geliştirmeyi öğretir.
- Demokratik düşünce ve değerlere sahip olmanın önemini, kendi haklarına olduğu kadar başkalarınınkine de sahip çıkmanın gerekliliğini kavratır.
- İş birliği, dayanışma ve yardımlaşma içinde sorumluluk bilinci ile hareket etmemizi sağlar.
- Bir dünya vatandaşı olarak farklı toplumların katkısı ile oluşan bilim, sanat, edebiyat ve düşünce ürünlerine saygı duymanın ve bu ürünlere sahip çıkmanın önemini fark ettirir.
- Bilimsel düşünen, üretici bireyler olarak yetişmemize, özgürce düşündüklerimizi söyleyip tartışabilmemize olanak sağlar.
- İçinde yaşadığımız toplumun değerlerini, kurallarını ve beklentilerini öğretmekle topluma uyum sağlamamıza, sosyalleşmemize katkıda bulunur.
- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak toplum içindeki rolümüzü öğretir.
- Kendimizi başka insanların yerine koyabilme becerisini kazandırır ve insanların farklı yönlerini tanıyarak hoşgörülü olmamızı sağlar.

Olaylar ve Sonuçları

Ortaya çıkan, oluşan durum, ilgi çeken veya çekebilecek nitelikte olan her türlü iş, hadise ve vakaya **olay** denir. Günlük yaşamımızda önemsiz gibi görünen pek çok olay önemli sonuçlara neden olur. Bu durum **çok boyutluluk** kavramını karşımıza çıkarır. Bir olay ve olgu hakkında birden fazla görüşün oluşmasına çok boyutluluk denir. Çok boyutluluk, olayların birden çok nedeni ve sonucunun var olmasıyla ilişkilidir. Bir olayın çok boyutluluğunu incelerken; olayın neden ortaya çıktığına, kimleri nereden ve nasıl etkilediğine, sonuçlarına bakılmalı ve ortaya çıkan duruma göre yorum yapılmalıdır.

Alıştırma

Kazanım: 5.1.1-5.1.2

Sosyal Bilgiler Dersinden Öğrendiklerimiz /
Olaylar ve Sonuçları

Aşağıdaki becerilerden sosyal bilgiler dersine ait olanları (✓) ile olmayanları (x) ile işaretleyin.

1. Günlük yaşamda kullanılan mekânların krokisini çizebilme
2. Duyu organları ve görevlerini tanımayı
3. Teknolojik ürünleri kendisine, başkalarına ve doğaya zarar vermeden kullanmayı öğrenme
4. Doğal sayılarla zihinden çıkarma işlemi yapabilme
5. Kendisine ait bir bütçe oluşturmayı öğrenme
6. Resmî kimlik belgesini inceleyerek kişisel kimliğine ilişkin çıkarımlarda bulunabilme
7. Bireysel ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerini tanıma
8. Sözlü, yazılı, görsel kaynaklar ve nesnelere yararlanarak aile tarihi çalışması yapma
9. İstek ve ihtiyaçlarını ayırt ederek ikisi arasında bilinçli seçimler yapma
10. Çocuk olarak sahip olduğu hakları bilme
11. Ülkesinin bağımsızlığı ile bireysel özgürlüğü arasındaki ilişkiyi açıklama
12. Farklı kültürlere saygı gösterme
13. Çevresindeki kaynakları israf etmeden kullanma
14. Işığın görmedeki rolünü kavrama
15. Anlamli ve kurallı cümleler yazabilme
16. Doğal afetlere yönelik gerekli hazırlıkları yapabilme
17. Ekonomik faaliyetleri tanıma
18. Dünya üzerindeki çeşitli ülkeleri tanıma

Alıştırma

Kazanım: 5.1.1-5.1.2

Sosyal Bilgiler Dersinden Öğrendiklerimiz /
Olaylar ve Sonuçları

Verilen açıklamalara ait olan sözcükler bulmacada soldan sağa, sağdan sola, yukarıdan aşağı ve aşağıdan yukarı şeklinde gizlenmiştir. Bu sözcükleri açıklamaların yanına yazın bulmacada işaretleyin ve açıkta kalan harflerden oluşan şifreyi yazın.

S	B	K	Ü	L	T	Ü	R
O	İ	S	H	A	K	Y	Ö
U	L	M	U	R	O	S	Z
A	İ	L	Y	A	S	A	G
B	M	İ	D	İ	L	L	Ü
G	S	S	E	Ç	İ	M	R
İ	E	T	A	R	İ	H	L
E	L	V	E	R	G	İ	R

1. : Bilimle ilgili, bilime dayanan
2. : Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin tümü
3. : Adaletin hukukun gerektirdiği veya birine ayırdığı şey
4. : Herhangi bir şarta bağlı olmayan, serbest
5. : Seçme işi
6. : Kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenen
7. : Toplumsal hayat içinde kendiliğinden oluşan ve uyulması toplum içinde yaşamının bir mecburiyeti olan toplum kuralları
8. : Hükûmetin kamu hizmetlerine harcamak için herkesten topladığı para
9. : İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için sözcüklerle ya da işaretlerle yaptıkları anlaşma biçimi
10. : Geçmişte yaşamış insan topluluklarını yer ve zaman göstererek anlatan bilim

Şifre: /

Alıştırma

Kazanım: 5.1.1-5.1.2

Sosyal Bilgiler Dersinden Öğrendiklerimiz /
Olaylar ve Sonuçları

Aşağıdaki sorunların nedenlerini ve sonuçlarını araştırın ve yazın.

Nedenler

Sorunlar

Sonuçlar

1.

Verilen bilgi grafiğinde soru işareti olan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Bir Olayın Çok Boyutluluğunu İncelerken Cevaplanması Gereken Sorular
- B) Olay ve Olgu Kavramlarını Ayırt Etmeye Yarayan Sorular
- C) Olayların Sonuçlarının Küresel ve Ülke Düzeyinde Ayırt Edilmesini Sağlayan Sorular
- D) Tarihsel Nitelik Taşıyan Olayların Belirlenmesine Yönelik Sorular

2. I. Geçmişte kurulan Türk devletleri ile ilgili ödev hazırladım.
II. Sıvıların kaldırma kuvveti ile ilgili deney yaptım.
III. Genel ağın toplumsal hayatta yol açtığı değişimler ile ilgili araştırma yaptım.

Verilen ifadelerdeki çalışmalardan hangileri sosyal bilgiler dersi ile ilgilidir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

3. Sosyal yaşamda etkin bir insanın aşağıdaki davranışlardan hangisini sergilemesi beklenmez?

- A) İyi ve kalıcı dostluklar kurması
- B) İnsanlardan uzak kalması
- C) Sorunlara pratik çözümler bulması
- D) Düşüncelerini rahat ifade edebilmesi

4. Aşağıdakilerin hangisinde küresel ısınmanın bir nedeni ve bir sonucu verilmiştir?

Neden	Sonuç
A) Kömür, linyit ve petrol kullanımının artması	Çölleşme
B) Bitki örtüsünün tahrip edilmesi	Deprem
C) Yağış miktarının artması	Açlık
D) Susuzluk sorununun yaşanması	İşsizlik

5. Aşağıdakilerden hangisi sosyal bilgiler dersinin bireye kazandırdığı niteliklerden biri değildir?

- A) İnsan haklarına saygılı olmak
- B) Atatürk inkılaplarına bağlı olmak
- C) Hak ve sorumluluklarına sahip çıkmak
- D) Sorgulamadan her fikri benimsemek

6.

TANIM

Sosyal bilgiler, bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fizikî çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilkökul 4. sınıf ve ortaokul dersidir.

Aşağıdakilerden hangisinin sosyal bilgiler dersinin çalışma alanına girdiği söylenemez?

- A) Canlı türlerini keşfetme
C) Kültürleri öğrenme

- B) Geçmiş öğrenme
D) Çevreyi tanıma

7.

- Bireyler etkin vatandaş olmak için;
- Vergilerini zamanında ödemelidir.
 - Askerlik görevini yerine getirmelidir.
 - Seçimlerde oy kullanmalıdır.
 - Kanunlara ve kurallara uygun davranmalıdır.
 - Sorumluluklarını üstlenmekten kaçınmamalıdır.
 - Haklarının bilincinde olmalı ve onları kullanmalıdır.
 - Üretim süreçlerine dâhil olarak ülkesinin kalkınmasını sağlamalıdır.
 - Ülke yönetimine katkı sağlamalıdır.

Vatandaş olma sorumluluğu taşıyan bir birey karşılaştığı sorun karşısında hangi yola başvurmaz?

- A) Yargıya başvurma
B) Şiddet uygulama
C) Dilekçe yazma
D) İmza toplama

8.

Sevilay, eleştiri yapan, dünyada ve çevresinde yaşanan olaylara karşı duyarsız kalmayan, bir olaya farklı bakış açıları ile yaklaşan bir insandır.

Buna göre Sevilay ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birikim sahibidir.
B) Olayların değerlendirmesini yapar.
C) Olayları, sorgulamadan kabul eder.
D) Çok boyutlu düşünür.

9.

Sosyal bilgiler dersi, sosyal bilimlerin eğitim amacıyla basitleştirilmiş şeklidir.

Buna göre sosyal bilgiler dersi kapsamında,

- I. Toplum ve düşüncenin gerçekliğini bilimsel açıdan yansıtan tarih
II. Mantık yürütme, pratik düşünme yeteneğini artıran geometri
III. Yeryüzünü farklı açılardan inceleyen ve insan-mekân arasındaki ilişkiyi açıklayan coğrafya

alanlarından hangileriyle ilgili eğitim verilir?

- A) Yalnız I
C) I ve III
B) I ve II
D) II ve III

10.

2011 yılında Van ilimizde meydana gelen deprem sonucunda 644 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, birçok ev, iş yeri ve kamu binası zarar görmüştür. Ancak bu afet sadece Van'da yaşayanları etkilememiş, tüm ülkedeki insanların sosyal, ekonomik ve psikolojik açıdan yaşamını değiştirmiştir.

Verilen durum olayların aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olduğunu göstermektedir?

- A) Tek bir nedenleri vardır.
B) Çok boyutludurlar.
C) Farklı sonuçları doğururlar.
D) Her zaman olumsuz etki yaratırlar.

11. I. Nedenlerini öğrenmek
II. Sonuçlarını incelemek
III. Zamanını bilmek

Bir olay ile ilgili değerlendirme yapmak için verilenlerden hangileri gereklidir?

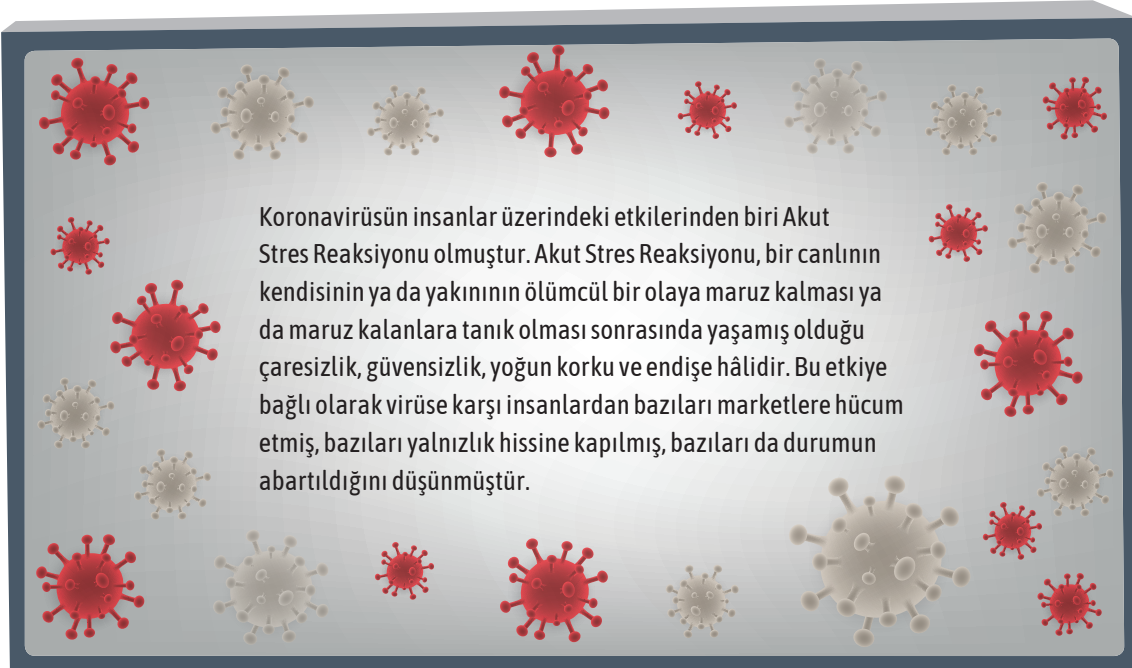
- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) I, II ve III

12. Bir olay aynı anda birden çok toplumu etkileyebilir. Bu durumda bir olayı incelerken olayın diğer toplumlar açısından yarattığı sonuçları da göz önünde bulundurmak gerekir.

Belirtilen bu duruma göre aşağıdaki değerlendirmelerden hangisine ulaşamaz?

- A) Olayları çok boyutlu düşünmek gerekir.
B) Bir olay incelenirken olaydan etkilenen her unsur göz önünde tutulmalıdır.
C) Olayların kendi toplumumuzu ilgilendirdiği oranda incelenmesi yeterlidir.
D) Olayları tarafsız bir bakış açısı ile değerlendirmek gerekir.

13.

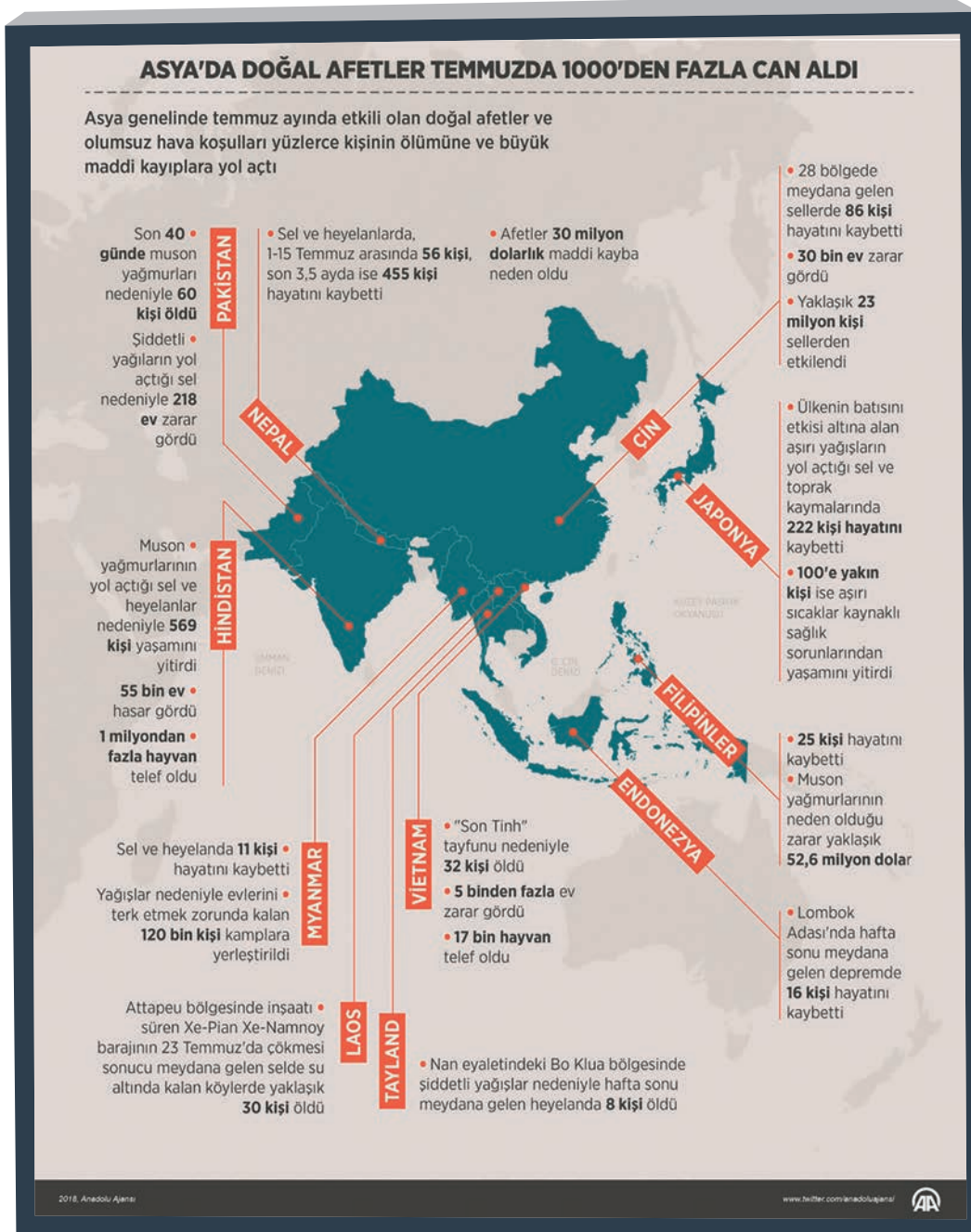

Koronavirüsün insanlar üzerindeki etkilerinden biri Akut Stres Reaksiyonu olmuştur. Akut Stres Reaksiyonu, bir canlının kendisinin ya da yakınının ölümcül bir olaya maruz kalması ya da maruz kalanlara tanık olması sonrasında yaşamış olduğu çaresizlik, güvensizlik, yoğun korku ve endişe hâlidir. Bu etkiye bağlı olarak virüse karşı insanlardan bazıları marketlere hücum etmiş, bazıları yalnızlık hissine kapılmış, bazıları da durumun abartıldığını düşünmüştür.

Verilen metne göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İnsanlar yeni bir olaya farklı tepkiler vermişlerdir.
B) Koronavirüs psikolojik anlamda etkilere neden olmuştur.
C) Yaşanılan olayın etkisi belli bir gruba yöneliktir.
D) Koronavirüs insanların toplumsallaşma süreçlerini etkilemiştir.

14.

(Bilgi grafiği "aa.com.tr" adlı genel ağ adresinden alınmıştır.)

Verilen bilgi grafiği incelendiğinde doğal afetlerin,

- I. Nedenleri
- II. Sonuçları
- III. Etki alanları

ifadelerinden hangileriyle ilgili bilgi sahibi olunabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

Birey ve Toplum

Hak ve Sorumluluklarımız/Çocuk Hakları

föy 2

Hak ve Sorumluluklarımız

Birey ve Grup

Toplumu oluşturan insanlardan her biri **birey** olarak adlandırılır. Bireylerin günlük yaşamda dâhil oldukları ortak bir amaç için bir araya gelen, aralarında etkileşim olan, en az iki kişiden oluşan topluluğa **grup** denir. Dünyaya geldiğimiz anda üyesi olduğumuz ilk grup ailedir.

EK BİLGİ:

Grupların özellikleri:

- Üyeler arasında iş bölümü vardır ve iş birliği hâlinde hareket ederler.
- Belli sürelerle bir araya gelirler.
- Ortak bir amaç çevresinde birleşirler.
- En az iki kişiden oluşurlar.

Kavramlar

Sosyalleşme, Kurum ve Rol

Bireyin toplumun kültürel değerlerini öğrendiği ve kendine özgü beceriler edindiği, toplumun bir üyesi hâline geldiği sürece **sosyalleşme** denir. Bireylerin sosyalleşme sürecine katkıda bulunan bir ürün üretmek amacıyla oluşturulmuş yapılar ise **kurum** olarak adlandırılır. Üye olunan grup ve kurumlarda üstlenilen görev ya da sorumluluklara uygun davranmaya **rol** denir.

Hak, Sorumluluk ve Plan

İnsanların neleri yapabileceklerini onların sahip olduğu ayrıcalıkları belirten yetki ve kazançlara **hak** denir. Bir gruba üye olan bireylerin üstlendiği rolün gereklerini yerine getirmesi ise **sorumluluktur**. Sorumluluk, bireyin yaptığı davranışların sonuçlarını üstlenmesini sağlar. Neyin, ne zaman yapılacağına önceden düzenleyip bir **plan** dâhilinde hareket edersek sorumluluklarımızı aksatmayız.

Çocuk Hakları

Dünya çocuklarının haklarını korumak için 20 Kasım 1989'da **Çocuk Hakları Sözleşmesi**, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilmiştir. Türkiye 2 Eylül 1990 tarihinde bu sözleşmeyi imzalamıştır. Bu sözleşmede yer alan maddelerden bazıları şunlardır;

- Hiçbir çocuk ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal inanç nedeniyle ayrı tutulamaz.
- Her çocuğun isim ve yurttaşlık hakkı vardır.
- Anne ve baba çocuğuna bakmakla yükümlüdür.
- Her çocuğun sosyal güvenlik, sağlıklı büyümek, iyi bakım ve uygun eğitim görmek hakkıdır.

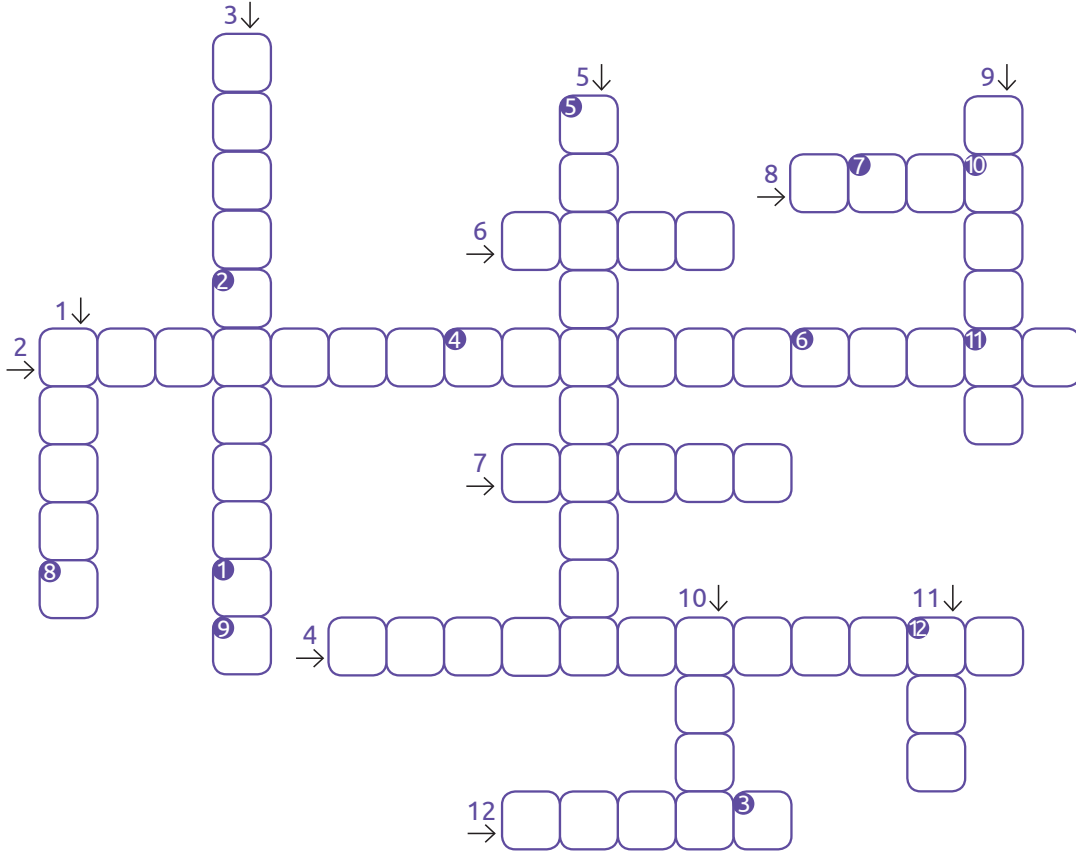
20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü olarak kutlanmaktadır. **Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (UNICEF)** dünyada çocuk haklarının en önemli savunucularından biridir.

Alıştırma

Kazanım: 5.1.3-5.1.4

Hak ve Sorumluluklarımız / Çocuk Hakları

Aşağıdaki ifadelerden yararlanarak bulmacayı çözün. Daha sonra kutucuklardaki numaralara denk gelen harfler ile şifreyi bulun.

ŞİFRE:

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

8	9	10	11	12
---	---	----	----	----

1. Toplumu oluşturan insanlardan her biri
2. 24 Ekim 1945'te kurulmuş; dünya barışını, güvenliğini korumayı ve uluslararası ekonomik, toplumsal ve kültürel bir iş birliği oluşturmayı amaçlayan uluslararası bir örgüt
3. Bireyin içinde yaşadığı toplumun bir üyesi olma süreci
4. Dünya üzerindeki bütün çocukların doğuştan sahip olduğu haklar
5. Bir gruba üye olan bireylerin üstlendiği rolün gereklerini yerine getirmesi
6. Ortak bir amaç için bir araya gelen, aralarında etkileşim olan, en az iki kişiden oluşan topluluk

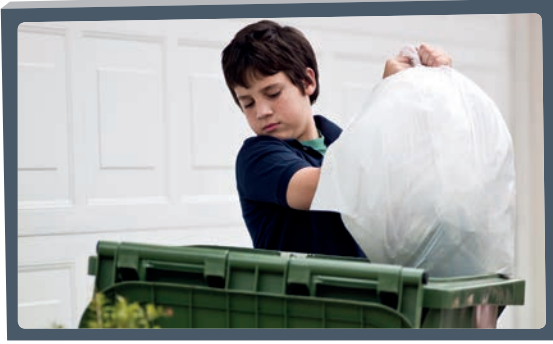
7. Toplumsal yarar sağlamak veya bir ürün üretmek amacıyla oluşturulmuş yapı
8. Bir işi sonuçlandırmak için neyin, ne zaman yapılacağını önceden düzenlenmesi
9. Dünya çocuklarını korumak ve yaşam koşullarını iyileştirmek amacıyla Birleşmiş Milletler tarafından kurulan bir yardım kuruluşunun kısaltması
10. Evlilik ve kan bağına dayanan karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik
11. Bir işte bir kimse veya şeyin üstüne düşen görev
12. Bir nesne veya bir kimsenin yaptığı iş

Alıştırma

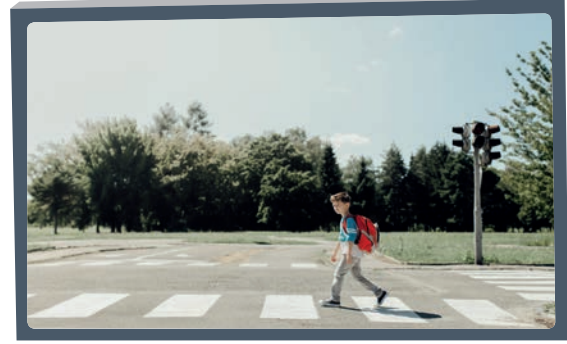
Kazanım: 5.1.3-5.1.4

Hak ve Sorumluluklarımız / Çocuk Hakları

Aşağıdaki sorumlulukları evde, okulda ve toplumda yerine getirilmesi gerekenler olarak belirleyin. İfadelerin yanına baş harflerini (E, O, T) yazın.

1. Odanı temiz tutmak
2. Yemeklere zamanında gelmek
3. Ağaç dikmek
4. Ödevleri zamanında yapmak
5. Aile fertlerine karşı saygılı olmak

6. Bir işte çalışarak para kazanmak
7. Canlılara zarar vermemek
8. Öğretmenin sözünü kesmemek
9. Eve zamanında gelmek
10. Otobüse sırayla binmek

11. Yere tükürmemek
12. Çöpleri çöp kutusuna atmak
13. Yeşil alanları korumak

14. Kardeşlerle iyi geçinmek
15. Okul araç ve gereçlerini dikkatli kullanmak
16. Ev kazalarına yol açmamak
17. Yaya kaldırımlarını kullanmak
18. Sınıf disiplinini bozmamak
19. Yaşlılara yardım etmek

HİNDİSTAN'DA 450 ÇOCUK İŞÇİ ESARETTEN KURTARILDI.

Hindistan'ın Bombay kentinde konfeksiyon, bijuteri ve deri eşya atölyelerinde çalıştırılan, yaşları 5 ile 14 arasında değişen 450 çocuk serbest bırakıldı. Polis, çocukları zorla çalıştıran 42 kişinin tutuklandığını belirterek, çocukların Hindistan'ın yoksul eyaletlerinden, ekonominin başkenti Bombay'a getirildiğini ve Madanpura semtindeki küçük atölyelerde sömürüldüğünü belirtti.

Çocukların zorla çalıştırıldığı yönündeki ihbarın sivil toplum kuruluşlarından geldiğini belirten polis, kurtarılan çocukların son derece zayıf, kötü beslenmiş ve üstü başı yırtık vaziyette olduğunu bildirdi.

(Genel ağdan alınmıştır.)

A Bu habere göre, çocukların aşağıdaki haklarından hangileri çiğnenmiştir? Karşlarına (✓) işaretini koyun.

1. Özgürce iletişim kurma	☐	6. Eğitim görme	☐
2. Yaşamlarını devam ettirme	☐	7. Din ve vicdan özgürlüğüne sahip olma	☐
3. Beslenme ve barınma	☐	8. Sağlık hizmetlerinden yararlanma	☐
4. Barış ve huzur içinde yaşama	☐	9. Düşüncelerini özgürce açıklama	☐
5. Seyahat etme	☐	10. Oyun oynama	☐

B Dünyada hakları çiğnenen milyonlarca çocuk var. Onları bu durumdan kurtarmak için neler yapabilirsiniz? Önerilerinizden 5 tanesini aşağıya yazın.

1.
2.
3.
4.
5.

1.

SORUMLULUK DUYGUSU

Bireyin yaş, cinsiyet ve gelişim düzeyine uygun olarak yüklendiği görevleri yerine getirme, kurallara uyma, tercihlerin ya da seçimlerin sonuçlarına katlanması sorumluluk sahibi olduğunu gösterir.

PEKİ, BAZI BİREYLERDE SORUMLULUK DUYGUSU NEDEN GELİŞMEZ?

Anne ve babalar çocuklarının çok küçük yaşta olduklarını düşündükleri için tüm sorumlulukları üstlerine alırlar. İhtiyaçları başkası tarafından karşılanan çocuklar neyi, nerede, nasıl yapacaklarını bilemezler. Anne ya da babaya sormadan bir iş yapmakta zorluk çekerler. Bu durum çocukların öz güvenlerini yitirmelerine neden olur. Karşılaştıkları problemler karşısında çaresiz kalırlar.

Sorumluluk duygusu bireylerde çocuk yaşta oluşur.

Anne ve babaların kurduğu aşağıdaki cümlelerden hangisi verilen metindeki duyguyu geliştirmeye yardımcı olur?

- A) Proje ödevini öğretmenin istediği gibi hazırlayamamışsın. Ödevi baştan ben yapayım da öğretmenden azar işitme.
- B) Yatağımı toplayacağım diye okula geç kalıyorsun. Sen gittikten sonra ben toplarım, boşuna bu işle uğraşma.
- C) Grup ödevinde en zahmetli görevi sen üstlenmişsin. Bırak da zor görevleri başkası yapsın!
- D) Günlük ders çalışma planını yapıp ona uygun hareket etmelisin. Böylece diğer işlerini yapmaya da vaktin kalır.

(2 ve 3. soruları aşağıdaki metne ve şekile göre yanıtlayın.)

Ülkemizde çocukların gözünden çocuk haklarıyla ilgili bir araştırma yapılmıştır. Araştırmaya katılan çocuklar alt, orta ve üst sosyoekonomik düzeylere göre gruplandırılmışlardır. Bu grupların, çocuk haklarının içeriğine ilişkin bilgileri aşağıda gösterilmiştir.

2. Verilen şekile göre aşağıdaki değerlendirmelerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Sosyoekonomik düzey yükseldikçe çocuk haklarının içeriğine dair bilgi sayı olarak sürekli artmıştır.
- B) Orta sosyoekonomik düzeydeki çocuklar temel çocuk hakları bilincinden yoksundur.
- C) Bireyde demokrasi anlayışını geliştiren hak bilinci üst sosyoekonomik düzeydeki çocuklarda görülür.
- D) En temel hak olan yaşama hakkı bilincine yalnızca alt sosyoekonomik düzeydeki çocuklar sahiptir.

3. "Çocukları sevip saymalı, hiçbirini ayırmamalıyız." cümlesini kuran bir çocuk,

- I. Alt
- II. Orta
- III. Üst

sosyoekonomik düzeylerinden hangilerindedir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

4.

● Eğitim görme

● Sağlıklı yaşama

● Düşüncelerini özgürce açıklama

Aşağıdaki durumlardan hangisi verilen haklar ile ilgili değildir?

- A) Taner, ailesinin maddi imkanları yeterli olmadığı için 7 yaşından beri çalışmaktadır.
 B) Ece'nin yaşı küçük olması gerekçesiyle ailede alınan kararlarda fikirlerini önemsenmemektedir.
 C) Ali, bebekliğinden itibaren sunulan tüm aşı hizmetlerinden yararlanmaktadır.
 D) Derya'nın yaşadığı ülkede herkesin istediği dine inanma özgürlüğü vardır.

5. Toplumda bazı sorumluluklarımızı yerine getirmediğimizde yasal yaptırımlarla karşılaşırız.

Aşağıdakilerden hangisi bu sorumluluklardan birine uygun örnektir?

- A) Otobüse sırayı bozarak binmek
 B) Sokakta cep telefonu ile konuşmak
 C) Trafikte kırmızı ışıkta geçmek
 D) Otobüste yaşlılara yer vermemek

6. Aşağıdaki tabloda yer alan hak ve sorumluluk ifadelerinden hangileri yer değiştirirse doğru olur?

Hak	Sorumluluk
A) Kadınlara seçme imkânı tanınması	Ailenin çocuklarının beslenmesini karşılaması
B) Kiranın günü gelince ödenmesi	Oy kullanılması
C) Eğitimden yararlanılması	Faturaların zamanında ödenmesi
D) Sağlık hizmetlerinden yararlanılması	Ev işlerinde yardımcı olunması

7. 9. sınıfa devam etmesi gereken Mehmet, aile bütçesine katkıda bulunmak için tüm gün çalışmakta ve düzenli beslenmediği için sık sık hastalanmaktadır.

Buna göre Mehmet'in,

- I. Eğitim görme
 II. Beslenme
 III. İletişim kurma

haklarından hangilerinin ihlal edildiği söylenebilir?

- A) Yalnız II
 B) I ve II
 C) I ve III
 D) II ve III

8. Her insan yasal ve ahlakî olarak birtakım haklara sahiptir ve bu hakları başkalarına zarar vermeden kullanabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi çocukların sahip olduğu haklara örnektir?

- A) Ödev yapma
 B) Ders çalışma
 C) Oyun oynama
 D) Çevreyi temiz tutma

Hak	Adaletin bir canlıya sağladığı kazanca denir.
Sorumluluk	Kişinin kendi davranışlarının sonuçlarını üstlenmesine denir.

Verilen tanımlar düşünüldüğünde aşağıdaki ifadelerden hangisi diğerlerinden farklı tanıma uygun bir örnektir?

- A) Arkadaşlarıma verdiğim sözleri yerine getiririm.
- B) Eğitimimi tamamlayıp meslek sahibi olacağım.
- C) Vergilerimizi düzenli ödüyoruz.
- D) Aile bütçesine uygun alışveriş yapıyorum.

10. Sibel: Yüksek sesle müzik dinlemeyi seviyorum. Evde, sokakta bu hakkımı kullanıyorum. Bazen insanlarla bu nedenle tartışıyorum.

Buna göre Sibel ile ilgili,

- I. Haklarını kullanırken başkalarının haklarını ihlal etmiştir.
- II. Sorumluluklarını yerine getirmiştir.
- III. Toplum içinde bir saygınlığa sahiptir.

değerlendirmelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I, II ve III

11. Doğduğumuz anda kendimizi ilk sosyal grubumuz olan ailemizin içinde buluruz. Her grupta olduğu gibi ailemizde de üstlendiğimiz bir rolümüz vardır.

Aşağıdakilerden hangisi ailedeki rollerimiz arasında yer almaz?

- A) Arkadaş
- B) Kardeş
- C) Ağabey
- D) Abla

- 12. I.** Ailenin bütün üyeleri kendi odalarından sorumludur.
- II.** Kişisel temizliğe dikkat edilir.
- III.** Evimizde kullandığımız ortak alanlar temiz tutulur.
- IV.** Ailedeki herkes sorunlarını kendisi çözer.

Verilenlerden hangisi ailede alınan ortak kararlardan biri olamaz?

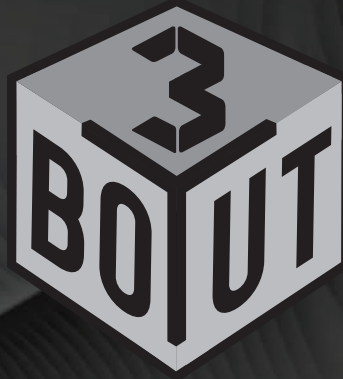
- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

I	II	III
Okul korusu	Solist	Şarkıları notasına uygun söylemek

Tablodaki açıklamalara göre numaralanmış yerlere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

	I	II	III
A) Rol	Grup	Sorumluluk	
B) Grup	Rol	Sorumluluk	
C) Rol	Grup	Hak	
D) Grup	Rol	Hak	

BİLGİ • BECERİ • YETERLİLİK

Sosyal Bilgiler 5

20 f6y

BECERİ TEMELLİ
YENİ NESİL SORULARLA

Bu yayında yer alan t6m içerikler, “okuduğunu anlama ve yorumlama, akıl y6r6tme, yaratıcı d6ř6nme, problem 6zme” gibi becerileri geliştirici niteliktedir.

- **Bilgi grafikleri** aracılığıyla konuları daha iyi kavrayacak,
- **Beceri temelli** alıştırma ve etkinlik sayfalarıyla pekiştirme sağlayacak,
- Beceri temelli **yeni nesil** sorulardan oluşan testlerle yeterlilik 6lecek,
- **Yanıtlar f6y6** ile d6n6t sağlayacaksınız.

www.tudem.com

